

ע"פ 5932/21 - איוון קורובקוב נגד מדינת ישראל, המתלוננת

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 5932/21

לפני: כבוד השופט י' אלרון
כבוד השופטת ג' כנפי-שטייניץ
כבוד השופט ח' כבוב

המערער: איוון קורובקוב

נגד

המשיבות: 1. מדינת ישראל
2. המתלוננת

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע ב-תפ"ח 19-02-53291 מיום 15.7.2021 שניתן על ידי סגן הנשיאה א' ואגו והשופטים א' אינפלד ו-א' חזק

תאריך הישיבה: כ"ג בסיון התשפ"ב (22.06.2022)

בשם המערער: עו"ד בועז קניג

בשם המשיבה 1: עו"ד איתי שהם
מתורגמן: מר מיכאל סולודקין

פסק-דין

השופט י' אלרון:

1. לפנינו ערעור על חומרת העונש שהושת על המערער בגזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (סגן הנשיאה א' ואגו, השופט א' אינפלד והשופט א' חזק) ב-תפ"ח 19-02-53291 מיום 15.7.2021.

המערער הורשע על פי הודאתו בעבירות של מעשה סדום, לפי סעיף 347(ב) בנסיבות 345(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); תקיפה כדי לבצע פשע (מספר עבירות), לפי סעיף 381(א)(1) לחוק; כליאת שווא, לפי סעיף 377 לחוק; ואיומים (מספר עבירות), לפי סעיף 192 לחוק. בגין הרשעתו בעבירות אלו, נידון המערער ל-7.5 שנות מאסר לריצוי בפועל, לצד ענישה נלווית.

עיקרי עובדות כתב האישום

2. כמתואר בעובדות כתב האישום, בין המערער למתלוננת, תושבת מולדובה, קיימת היכרות מוקדמת על רקע מגוריהם באותו בניין. המתלוננת התגוררה בדירה עם קשישה בה טיפלה, והמערער ואשתו התגוררו בשכנות, בדירה אחרת.

ביום 8.2.2019 בשעות הבוקר, המערער חלף ליד המתלוננת בכניסה לבניין, וסיפר לה כי אשתו נסעה לחו"ל בענייני עבודה. לאחר האמור, עלו כל אחד לדירתו. בסמוך לשעה 18:30, המערער נקש על דלת דירת המתלוננת, וביקש ממנה אבקת כביסה. המתלוננת נענתה לבקשתו, ולאחר ששיתף כי אינו יודע כיצד להפעיל מכונת כביסה - הציעה לעזור לו, עלתה לביתו והפעילה את המכונה.

בחלוף מספר שעות, המערער הגיע פעם נוספת לדירת המתלוננת. בפעם זו, כעס עליה שקלקלה את מכונת הכביסה בדירתו. לאחר שהמתלוננת הסכימה לבוא לראותה, המערער דחף אותה פנימה לתוך ביתו; נעל את הדלת; ובתגובה לבקשתה שלא ינעל את הדלת מאחר שעליה לשוב לקשישה בה היא מטפלת - אמר לה שהיא "לא חוזרת לשום מקום".

בהמשך, המתלוננת ניגשה למכונת הכביסה כדי לפתוח אותה, ולפתע המערער אחז בה בשערותיה; השליך אותה על הרצפה; הורה לה לייבש את הכביסה, והוסיף ואמר "את לא הולכת לשום מקום". המתלוננת התחננה בפני המערער שישחרר אותה, וניסתה להגיע לדלת ביתו עת החל לצעוד לכיוון הסלון. אז, המערער "זינק" לעברה, השליך אותה על הקיר, תפס את פניה בידו האחת ובאחרת משך בשערותיה.

המערער דחף את המתלוננת לספה בסלון הדירה, תוך שהיא בוכה ומתחננת שישחררה. לאחר שניסתה לקרוא לעזרה ולהגיע שוב לדלת ביתו - משך אותה משערותיה לחדר השינה, שם הורה לה "לעמוד על ארבע" ולהוריד את מכנסיה. משסירבה, ניגש אליה כאשר מכנסיו מופשלים, אחז בגרונה ובשיער ראשה, דחף את ראשה לכיוון מטה והורה לה להחדיר את איבר מינו לפיה. משהמתלוננת התנגדה, המערער צעק עליה "תפתחי את הפה", משך את שערותיה בעוצמה עד שפתחה את פיה, ואז החדיר את איבר מינו מספר דקות, תוך שהוא גורם לה לכאב.

בשלב מסוים, המתלוננת הצליחה להדוף את המערער באמצעות ידיה, והתחננה כי ישחררה. המערער סירב באימו עליה כי ישחרר את כלבו לעברה. המתלוננת השיבה כי היא במחזור חודשי, בתגובה הלה דחף אותה למקלחת

והורה לה להתקלח תוך שציין כי אם יקלח אותה, "זה יכאב".

המערער דחף את המתלוננת לסלון; השליך אותה על הספה; הפשיל את מכנסיה והורה לה להסתובב על בטנה. המערער דרש מהמתלוננת שתכניס את איבר מינו לפי הטבעת שלה באמצעות ידה, וצעק עליה מדוע אין לה קונדומים. בעוד המתלוננת ביקשה שניחלה, המערער לחץ על כתפה והושיב אותה. אז, אמרה לו כי היא "מלכלכת את הספה עם דם".

בשלב זה, המערער עזב את המתלוננת, ואיים עליה כי ישחררה רק אם תבטיח לקיים עמו יחסי מין בתום המחזור החודשי שלה. המתלוננת "הסכימה" וביקשה ללכת. כאשר הגיעה לדלת ביתו, המערער אחז בה בפניה ואיים עליה שלא תספר לאשתו. למחרת, נקש המערער על דלת דירת המתלוננת פעמיים נוספות, באומרו לה כי הוא "מחכה למה שהבטיחה לו".

כתוצאה מהמעשים המתוארים לעיל, נגרמו למתלוננת חבלות בראשה וברגלה.

ההליך בבית המשפט המחוזי

3. בתשובתו לכתב האישום, המערער כפר בעובדותיו ובעבירות שיוחסו לו, ובהתאם התקיים הליך הוכחות במסגרתו העידה המתלוננת. במהלך שמיעת פרשת ההגנה ובעקבות הליך גישור, הצדדים הגיעו להסדר טיעון בגדרו הוסכם כי המערער יחזור בו מכפירתו ויודה בעובדות כתב האישום, ללא שינוי כלשהו. כן הוסכם כי המשיבה תעתור לעונש של מאסר בפועל למשך 7 שנים ומחצה, מאסר על תנאי ופיצוי למתלוננת, בעוד המערער יהא חופשי בטיעונו לעונש.

אשר על כן, המערער הורשע על פי הודאתו בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

4. בית המשפט המחוזי בגזר הדין, עמד על עוצמת הפגיעה הגבוהה בערכים החברתיים המוגנים בגין עבירות מין המשלבות אלימות פיזית כלפי הקורבן, ועל נסיבותיהן החמורות של ביצוע העבירות כבמקרה דנן. הודגש, כי המערער ניצל את היכרותו הקודמת עם המתלוננת, השתמש בה לסיפוק יצריו ותאוותו המינית, תוך השפלתה ואיומים עליה. זאת, כאשר היא מוחפצת לחלוטין ככלי בידי ובהתעלם מרצונותיה ומתחינותיה להשתחרר מידי.

עוד נכללו בנסיבות ביצוע העבירות - התכנון שקדם להן, ובגדר זאת האופן בו המערער עשה שימוש באמתלה לשם הבאת המתלוננת לדירתו; הנזקים הפיזיים והנפשיים שהסב לה במעשיו, תוך ניצול מעמדה המוחלש כעובדת זרה בישראל; וכן הפגיעה בזכותה להרגיש ביטחון בתוככי דירתה ובניין מגוריה. לאור האמור, ובהתחשב במדיניות הענישה שננקטה במקרים דומים, נקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 7 שנות מאסר בפועל לבין 12 שנים, בנוסף להטלת עונש מאסר מותנה ופיצוי כספי לקורבן העבירה.

5. בגזירת העונש בגדרי המתחם, בית המשפט המחוזי נתן דעתו במסגרת שיקוליו לעובדה כי המערער נעדר עבר פלילי, להודאתו בכתב האישום ככתבו וכלשונו, ולנטילת האחריות על מעשיו. צוין, כי הגם שהודאתו ניתנה

עמוד 3

בשלב מאוחר של המשפט ולא הביאה לחיסכון בזמן שיפוטי, יש לה נפקות מסוימת לשיקומה של המתלוננת, אשר זוכה להכרה כי אכן נפלה קורבן לעבירות הקשות.

אשר לנסיבותיו האישיות של המערער - בית המשפט המחוזי התחשב ברקע המשפחתי הקשה בו גדל ללא דמות אב בחייו, וכן שהייתו בבית יתומים שנות ילדות רבות. נקבע, כי אמנם לא מדובר בנסיבות חיים אשר הייתה להן השפעה ישירה על ביצוע העבירות, אולם אין לשלול כי נסיבות אלה הקשו על יכולתו של המערער לרסן את התנהגותו.

בית המשפט המחוזי הוסיף וציין כי הוא מוצא ממש בדברי בא כוח המערער לעניין הקושי הספציפי שלו בריצוי עונש המאסר בפועל שייגזר עליו. זאת, בשל בדידותו בארץ לאחר שאשתו התגרשה ממנו בעקבות האירוע מושא כתב האישום, ונוכח קשייו בשפה העברית המקשים על שהותו בכלא. על כן, נקבע כי עונש המאסר בפועל שייגזר עליו "יהא מכביד יותר וקשה לנשיאה מאשר תקופה זהה המושגת על נאשם אחר" כלשון גזר הדין.

נוכח כל אלו, בית המשפט המחוזי קבע כי ניתן לאמץ את העונש לו עתרה המשיבה - 7.5 שנות מאסר בפועל, הממוקם בשליש התחתון של המתחם. הובהר כי רק כאשר נמצא כי העונש חורג משמעותית לקולא מהעונש הראוי ואין בטעמי ההסדר כדי להצדיק את ההקלה המתבקשת, בית המשפט יחמיר מעבר לעונש בדחותו את הסדר הטיעון. בנסיבות אלו, נקבע כי מדובר בהקלה "סבירה ומידתית" - אשר ראוי לכבדה.

6. לאור האמור, נגזרו על המערער 7.5 שנות מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו; 12 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור עבירת מין או אלימות מסוג פשע, למשך 3 שנים; 6 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור עבירת כליאת שווא או איומים, למשך 3 שנים; ופיצוי למתלוננת בסך 100,000 ש"ח.

טענות הצדדים בערעור

7. הערעור שלפנינו מופנה כלפי חומרת העונש, הן באשר לתקופת המאסר בפועל והן באשר לגובה הפיצוי למתלוננת.

ראשית, נטען כי עונש המאסר שהושת על המערער מחמיר עמו ואינו משקלל כראוי את נסיבותיו האישיות, ובכלל זה - נסיבות חייו הקשות; נטילת אחריות על מעשיו; התנצלותו לפני המתלוננת; וכן היותו בודד בארץ אשר אינו דובר את השפה העברית כלל. עוד נטען, כי בית המשפט קמא שגה בקובעו את מתחם העונש ההולם, ובפרט משלא ציין בו פסיקה הנוגעת למדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים. לטענתו, עיון בפסיקה מלמד כי בגין ביצוע עבירות כגון דא, נקבעו מתחמי ענישה מקלים יותר.

שנית, המערער הוסיף וטען בדבר גובה הפיצוי שהושת עליו לשלם למתלוננת - הודגש כי המדובר בסכום גבוה שאין ידו משגת אותו, וכי היה על בית המשפט קמא להתחשב בעונש המאסר הממושך שנגזר עליו בקובעו את סכום הפיצוי.

8. בדיון שהתקיים, בא כוח המערער שב על עיקר טענותיו שנכללו בעיקרי הערעור, והדגיש כי המדובר באירוע

עמוד 4

חד פעמי אשר אמנם נסיבותיו אינן פשוטות, אולם אינן מצדיקות את עונש המאסר בפועל שהוטל עליו לריצוי מאחורי סורג ובריוח. לשיטתו, עונש המאסר ההולם במקרה זה נע בין 6 ל-6.5 שנים, ולצורך תימוכין בעמדתו, הפנה לפסקי דין שונים.

9. מנגד, המשיבה סמכה את ידיה על גזר דינו של בית המשפט המחוזי. בתוך כך, טענה כי אין עילה להתערב בעונש המאסר בפועל שהוטל על המערער, בהדגישה כי מתחם העונש ההולם במקרה זה נע בין 7-12 שנות מאסר בפועל, ואולם היא עתרה בעניינו לעונש מאסר בפועל למשך 7 שנות מאסר ומחצה, ובכך עשתה עמו חסד. עוד עמדה המשיבה על חומרת ביצוע העבירות, לרבות האלימות הפיזית והאיומים שנלוו להן, החבלות שהסב למתלוננת ומעשה הסדום האוראלי שביצע בה במשך מספר דקות.

בהתייחס לגובה הפיצוי שנפסק למתלוננת - הודגש כי זה לא שולם עד היום; וכי בהתאם לפסיקה, סכום הפיצוי נבחן במנותק מיכולותיו הכלכליות של המערער, אשר לגביהן אף לא הוגש תסקיר. המשיבה הוסיפה בהקשר זה ותיארה את סבלה של המתלוננת והנזק הרב אשר נגרם לה.

דין והכרעה

10. נקודת המוצא לדין, היא כי אין זו דרכה של ערכאת הערעור להתערב במידת העונש שנגזר על-ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים בהם ניכרת סטייה קיצונית ובולטת ממדיניות הענישה המקובלת בנסיבות דומות, או כאשר נפלה על פני הדברים טעות מהותית בגזר הדין (ע"פ 7049/20 אלטורה נ' מדינת ישראל, פסקה 36 (26.6.2022); ע"פ 1222/22 מדינת ישראל נ' נאצר, פסקה 10 (23.6.2022)).

הלכה זו מקבלת משנה תוקף, במקרים בהם העונש שהוטל אינו חורג מהרף העליון לגביו הסכימו הצדדים להסדר טיעון - אז נדרשות נסיבות מיוחדות וחריגות להתערבות מעין זו (ע"פ 9048/11 מוחמד נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (24.5.2012); ע"פ 6853/17 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (6.3.2018)).

אקדים ואומר, כי נסיבות מיוחדות וחריגות שכאלו - אין בנמצא, ואף לא ניכרת סטייה ממדיניות הענישה הנוהגת. משכך, אני סבור כי דין הערעור להידחות.

11. בחינת העונש לגופו, מלמדת כי הוא הולם את חומרת מעשיו. העונש המרבי בגין עבירת מעשה סדום בה הורשע המערער, הוא כדין מעשה אונס - קרי 16 שנות מאסר בפועל (סעיפים 347(ב) ו-345(א)(1) לחוק). עונש זה משקף את החומרה הרבה שהמחוקק ראה לייחס לעבירה דנא, אשר פוגעת לא רק בגופה הפיזי של קרבן העבירה, אלא גם בנפשה, כבודה וחירותה (ע"פ 701/06 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (4.7.2007)). רק לאחרונה ציינתי במקרה אחר:

"מדיניות הענישה בעבירות מין צריכה להיות מחמירה, ולבטא הן את האינטרס הציבורי בהרתעתם של עברייני מין פוטנציאליים, והן את הנזקים המשמעותיים הנגרמים לגופם ולנפשם של נפגעי עבירות אלו" (ע"פ 4124/21 מדינת

ישראל נ' רימוני, פסקה 11 (1.6.2022).

12. בענייננו, מעשיו של המערער חמורים וקשים ביותר. תחילת האירוע בתכנון מוקדם שהתבטא בהצגת אמתלה בפני המתלוננת בבקשתו ממנה כי תסייע לו. משנעתרה להגיע פעם נוספת לדירתו, המערער נעל את דלת ביתו וכלא אותה בדירתו, בעוד היא "שבויה" ולכודה בין קירות ביתו. זעקותיה לעזרה וניסיונותיה להיחלץ מידי ולברוח לדירתה, לא הועילו לה. המערער לא שעה לתחנוניה, איים עליה, משך בשערותיה, הכה אותה והשליכה לכל עבר, לרצפה, לקיר ולספה. חרף סירובה, החדיר את איבר מינו לפיה במשך מספר דקות, ובהמשך אף ניסה להחדירו לפי הטבעת שלה. כל זאת, תוך שהותיר חבלות בגופה.

13. למקרא המעשים המתוארים, נהיר אפוא כי עונש המאסר בפועל שהוטל על המערער אינו חמור כלל ועיקר והולם את נסיבותיהן החמורות של ביצוע העבירות. בהקשר זה, אף אין בידי לקבל את טענת המערער כי מתחם העונש ההולם שנקבע בעניינו אינו מעוגן בפסיקה. בית המשפט המחוזי בקובעו את גבולות המתחם עיין בפסקי הדין השונים שהונחו לפניו, והקיש מהם למקרה דנן, כאשר בא כוחו של המערער דאז הסתפק באבחון הפסיקה שהוצגה על ידי המשיבה, ונמנע מהגשת פסיקה מטעם ההגנה.

אף אני עיינתי בפסקי הדין שהוצגו על ידי בא כוח המערער בדיון לפנינו, ונחה דעתי כי אין בהם כדי לתמוך בטענותיו. בחינת רמת הענישה בפסקי הדין השונים, מלמדת כי עונש המאסר בפועל שהוטל עליו אינו סוטה ממדיניות הענישה הנוהגת בנסיבות דומות (ראו, מני רבים: ע"פ 6616/10 אפרתי נ' מדינת ישראל (22.6.2011); ע"פ 3998/13 אביקזר נ' מדינת ישראל (4.2.2015); ע"פ 8923/14 מדינת ישראל נ' קרפצ'וב (12.4.2016); ע"פ 1685/16 פלוני נ' מדינת ישראל (18.6.2017)).

14. זאת ועוד, אין מקום לקבל את טענת המערער כי בית המשפט קמא לא העניק משקל ראוי לנסיבותיו האישיות. כאמור, מתחם העונש ההולם בעניינו של זה, נקבע בקצהו האחד ל-7 שנות מאסר בפועל, ובקצהו האחר ל-12 שנים, כאשר עונשו מוקם קרוב עד מאד לתחתית המתחם - 7.5 שנות מאסר בפועל. עיון בגזר הדין מעלה כי נשקלו כנדרש כלל השיקולים לזכות המערער, לרבות הודאתו בעובדות כתב האישום, נסיבות חייו הקשות ואף קשייו בין כותלי בית הסוהר. שיקולים אלו אינם מצדיקים הקלה נוספת בעונשו. לטעמי, המסכת העובדתית המתוארת בכתב האישום מלמדת כי בסופו של יום המשיבה בהניחה מלכתחילה לפני בית המשפט המחוזי מסגרת עונשית כפי שהונחה, קרי הסכמתה לעתור ל-7.5 שנות מאסר בפועל, הקלה עם המערער. דומה כי רגעי התעללותו במתלוננת הותירו בה לא רק חבלות פיזיות, אלא גם חבלות נפשיות, אשר עוד ילוו אותה במהלך חייה.

15. מכאן לטענות המערער לעניין גובה הפיצוי שהוטל עליו לפצות את המתלוננת. כידוע, התערבות ערכאת הערעור בשיעור הפיצוי תיעשה במקרים חריגים בלבד, בהם ניכרת חריגה קיצונית משיעור הפיצוי הראוי (ע"פ 8074/16 סוליימנוב נ' מדינת ישראל, פסקה 69 (2.4.2020)).

כמו כן, בפסיקה נקבע, כי הטלת פיצוי לקרבן העבירה אינה תלויה ביכולותיו הכלכליות של הנאשם (ע"פ 3250/10 מדינת ישראל נ' פלוני, פ"ד (2) 531, 482 (2012); ע"פ 8449/17 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 52 (16.6.2019)); וזה ייפסק גם כאשר אין ודאות כי הנאשם יוכל לעמוד בתשלומו (ע"פ 5761/05 מג'דלאוי נ' מדינת ישראל, פסקה ט' (24.7.2006)).

משכך, בעת קביעת גובה הפיצוי לקרבן במסגרת גזר הדין, בית המשפט לא יתחשב ביכולתו הכלכלית של הנאשם "אלא יפסוק על פי הנזק והסבל שנגרמו לניזוק" (ע"פ 1076/15 טווק נ' מדינת ישראל, פסקה טו' (7.6.2016); ע"פ 9308/12 עיסא נ' מדינת ישראל, פסקה 103 (30.7.2015)).

ישום כלל זה בעניינו של המערער, מוליך למסקנה כי אף ערעורו באשר לרכיב הפיצוי - דינו להידחות. מהצהרת נפגעת העבירה שהונחה לפני בית המשפט המחוזי מכוח סעיף 18 לחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001, ואשר הובאה גם לעיונו, עולה תמונה עגומה של הנזקים הבריאותיים והנפשיים שנגרמו למתלוננת בעקבות מעשיו החמורים של המערער. תוצאות הפגיעה הקשה במתלוננת, ככל הנראה, ימשיכו ליתן את אותותיהם בה עוד שנים רבות. בנסיבות המתוארות לעיל, נחה דעתי אפוא כי סכום הפיצוי שנפסק הוא סביר, ואינו מצדיק את התערבות ערכאת הערעור.

16. נוכח כל אלו, אציע לחברתי ולחברי לדחות את הערעור.

שׁוֹפֵט

השופטת ג' כנפי-שטייניץ:

אני מסכימה.

שׁוֹפֵט

השופט ח' כבוב:

אני מסכים.

שׁוֹפֵט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' אלרון.

ניתן היום, י"ד בתמוז התשפ"ב (13.7.2022).

עמוד 7

שופט

שופטת

שופט
